

คำวินิจฉัยของ นายจุมพล ณ สงขลา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๘/๒๕๕๕

วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๘ กรณีการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป ตั้งแต่วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๕ จนถึงปัจจุบัน มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือไม่

ความเป็นมาของเรื่องประกอบด้วยข้อเท็จจริงตามคำร้อง ข้อกฎหมาย ข้ออ้างของทุกฝ่ายปรากฏในคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

พิเคราะห์แล้ว เห็นว่า คำร้องของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาในกรณีนี้เป็นการเสนอเรื่องพร้อมความเห็นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๘ วรรคหนึ่ง เนื่องจากเป็น กฎ ข้อบังคับ หรือการกระทำขององค์กรอิสระที่มีได้อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาล จึงมิได้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครองตามนัยของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ แต่อยู่ในอำนาจพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ปัญหาตามคำร้องข้อ ๑ คณะกรรมการการเลือกตั้งให้ความเห็นในเรื่องการกำหนดระยะเวลาสำหรับประกาศการเตรียมการเลือกตั้ง อันนำไปสู่การประกาศกำหนดวันเลือกตั้งในพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร โดยไม่เหมาะสมและไม่เป็นธรรม คือวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๕ ก่อนการเลือกตั้ง ๓๗ วัน ขัดกับหลักการเรื่องความเป็นกลางในทางการเมืองของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๖ และขัดกับหลักการเรื่องการควบคุมและดำเนินการจัดการให้มีการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ เห็นว่า ตามคำชี้แจงของคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ความว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นเพียงแต่แจ้งให้รัฐบาลทราบว่าพร้อมที่จะจัดการเลือกตั้งได้เมื่อใดเท่านั้น รัฐบาลเป็นผู้กำหนดวันเลือกตั้งเอง ซึ่งรัฐบาลก็เคยแถลงให้ทราบทางสื่อมวลชนหลายครั้งว่า เหตุที่กำหนดวันเลือกตั้งเช่นนั้น เพราะต้องการให้การจัดตั้งรัฐบาลใหม่เสร็จสิ้นในปลายเดือนพฤษภาคม ศกนี้ ก่อนงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวันที่ ๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๕ ซึ่งเชื่อว่าผู้ร้องเรียนก็คงจะทราบเหตุผลและความจำเป็นของรัฐบาลในข้อนี้ดี

LIART

ทั้งปรากฏว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งได้เคยสอบถามไปยังหัวหน้าพรรคฝ่ายค้านทุกพรรคว่าหากเลื่อนวันเลือกตั้งออกไปจะลงสมัครรับเลือกตั้งหรือไม่ หัวหน้าพรรคฝ่ายค้านทุกพรรคก็ยืนยันว่าแม้เลื่อนวันเลือกตั้งออกไปก็จะไม่ลงสมัครรับเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงดำเนินการจัดการเลือกตั้งไปตามเหตุผลและความจำเป็นของรัฐบาล ส่วนระยะเวลา ๓๑ วันก่อนวันเลือกตั้งก็มีได้สิ้นจนเกินไป เพราะในอดีตที่ผ่านมาสมัยที่ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ประกาศยุบสภาเมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๒๖ ซึ่งในขณะนั้นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑ กำหนดให้ต้องทำการเลือกตั้งทั่วไปภายในเก้าสิบวัน แต่รัฐบาลก็กำหนดวันเลือกตั้งหลังจากวันยุบสภาผู้แทนราษฎรเพียง ๓๑ วัน จึงมีข้อเรื่องแปลกประหลาดหรือขัดรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด เพราะเป็นที่ทราบกันดีว่าการยุบสภาและกำหนดวันเลือกตั้งเป็นอำนาจพิเศษโดยเฉพาะตามรัฐธรรมนูญของฝ่ายบริหาร หากฝ่ายค้านไม่พอใจเหตุผลในการยุบสภาของรัฐบาล ก็มีสิทธิที่จะไปบอกแก่ประชาชนว่า รัฐบาลกระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องหรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศชาติบ้านเมืองจึงไม่ควรเลือกพรรครัฐบาลให้เข้ามาบริหารประเทศอีกต่อไป ซึ่งเป็นไปตามครรลองของระบอบประชาธิปไตยที่เคยปฏิบัติกันตลอดมา การที่พรรคฝ่ายค้านอ้างว่าเหตุผลในการยุบสภาไม่ชอบธรรมแล้วไม่ยอมลงสมัครรับเลือกตั้ง ทั้งยังชักชวนให้ประชาชน ไม่ลงคะแนนให้ผู้สมัครพรรคใดในเขตเลือกตั้งที่พรรคฝ่ายค้านเคยชนะการเลือกตั้งตลอดมา ทำให้เขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครเพียงพรรคเดียว ไม่อาจได้คะแนนเสียงถึงร้อยละ ๒๐ ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น ไม่ว่าจะมีการเลือกตั้งใหม่กี่ครั้งก็ตาม สภาพการณ์เช่นนี้สภาผู้แทนราษฎรก็ย่อมจะไม่มีทางที่จะได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งครบสี่ร้อยคน เพราะพฤติกรรมของพรรคฝ่ายค้านและผู้ที่ไม่ชอบรัฐบาลที่พยายามขัดขวางการเลือกตั้งในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ให้ลงคะแนนในช่องไม่เลือกผู้ใดเป็นต้น และเชื่อว่าฝ่ายค้านก็อาจนำพฤติกรรมเหล่านี้มาใช้อีกในการเลือกตั้งครั้งต่อไป หากไม่พอใจรัฐบาลไม่ว่าในกรณีใด ๆ ซึ่งผู้วินิจฉัย เห็นว่า เมื่อการยุบสภาเป็นเอกสิทธิ์ตามรัฐธรรมนูญของฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลแล้วและรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๖ ก็บัญญัติว่า “พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะยุบสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่” จึงมีบั้งควรอวยิ่งที่ผู้ใดจะโต้แย้งเมื่อพระมหากษัตริย์ทรงใช้พระราชอำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๖ แล้ว ไม่ว่าจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับเหตุผลในการยุบสภาของรัฐบาล เพราะไม่ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรครัฐบาล หรือพรรคฝ่ายค้าน คงไม่มีผู้ใดพอใจการยุบสภาทุกครั้ง ในอดีตที่ผ่านมา แม้พรรค

ฝ่ายค้านจะไม่พอใจการยุบสภาแต่ก็ลงสมัครรับเลือกตั้งใหม่ทุกครั้งจนถือได้ว่าเป็นธรรมเนียมประเพณี
ในระบอบรัฐสภาที่เคยปฏิบัติกันมา นอกจากนั้นรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง ในหมวดหน้าที่
ของชนชาวไทย ได้บัญญัติว่า “บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง” ไม่มีบทบัญญัติใดในรัฐธรรมนูญ
บังคับให้บุคคลมีหน้าที่ต้องสมัครรับเลือกตั้งหรือบังคับให้พรรคการเมืองใดต้องส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง
จึงต้องตีความว่า เมื่อพรรคการเมืองไม่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดหรือผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง
เลือกตั้งไปใช้สิทธิเลือกตั้งแต่ไม่ลงคะแนนเลือกผู้ใด ก็ต้องถือว่าเขตเลือกตั้งนั้น ไม่ประสงค์หรือสละสิทธิ
ที่จะส่งผู้ใดไปเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อทำหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติตามระบอบรัฐสภา ซึ่งหาก
เขตเลือกตั้งส่วนใหญ่เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ ก็ต้องถือว่าเพียงพอที่เปิดประชุมสภาครั้งแรก
ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๕ ได้ เพราะบทบัญญัติดังกล่าวมิได้กำหนดว่าในการประชุมครั้งแรก
จะต้องมีสมาชิกรัฐสภาประชุมจำนวนเท่าใด ซึ่งหากมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากกว่ากึ่งหนึ่งของ
จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดก็น่าจะเปิดประชุมได้ เพราะครบองค์ประชุมสภาผู้แทนราษฎรแล้ว
และเหตุที่ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ครบทุกเขตก็มิได้เกิดจากการกระทำหรือความผิดของคณะกรรมการ
การเลือกตั้ง แต่เกิดจากการกระทำของพรรคฝ่ายค้านเอง เพราะแม้เลือกตั้งได้ครบห้าร้อยคนตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๘๘ ก็อาจมีเหตุต้องเสียชีวิตไปก่อนการประชุมก็ได้ จึงไม่จำเป็นที่จะต้องมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ครบห้าร้อยคนในวันเปิดประชุมครั้งแรกด้วยเหตุผลดังกล่าวมา ซึ่งไม่เหมือนกับกรณีของสมาชิกวุฒิสภา
ที่จะต้องเลือกตั้งได้ครบสองร้อยคนเสียก่อนจึงจะประชุมกันได้ ตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่
๒๐/๒๕๕๓ เหตุผลก็เนื่องจาก

๑. ไม่มีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญให้วุฒิสภาต้องมีการประชุมครั้งแรกภายในสามสิบวันนับแต่
วันเลือกตั้งเหมือนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๕

๒. สมาชิกวุฒิสภามีได้สังกัดพรรคการเมือง และต้องมาจากการเลือกตั้งของราษฎรโดยตรง
เพียงประเภทเดียว

๓. การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาในขณะนั้นมีผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกเขต โดยถือเขตจังหวัดเป็น
เขตเลือกตั้ง เหตุที่ต้องเลือกตั้งใหม่หลายครั้ง เนื่องจากผู้สมัครได้ใบเหลือง หรือใบแดง แต่ในที่สุดแล้ว
ก็จะต้องได้สมาชิกวุฒิสภาครบทุกเขตเลือกตั้งแน่นอน ผิดกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๘ และในวันต่อ ๆ มา ที่มีผู้สมัครเพียงพรรคเดียว ซึ่งแม้จะมีการเลือกตั้งใหม่
ก็ครั้งก็ไม่มีทางที่จะได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในเขตนั้นตามเหตุผลดังกล่าวมาแล้วในตอนต้น

๔. หากยอมให้สมาชิกวุฒิสภาส่วนใหญ่ที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกาศรับรองแล้ว ประชุมเพื่อเลือกประธานและรองประธานวุฒิสภาไปก่อนทั้ง ๆ ที่ยังได้สมาชิกวุฒิสภาไม่ครบสองร้อยคน ก็ย่อมจะไม่เป็นธรรมเนียมแก่สมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับเลือกเข้ามาภายหลัง เพราะต่างก็เป็นผู้แทนของปวงชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ จึงควรที่ทุกคนจะมีสิทธิเลือกหรือได้รับเลือกเป็นประธานและรองประธานวุฒิสภารวมทั้งตำแหน่งอื่น ๆ เท่าเทียมกันตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ จากเหตุผลดังกล่าว จึงไม่อาจนำกรณีตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒๐/๒๕๕๓ มาเปรียบเทียบกับกรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในคดีนี้ เนื่องจากข้อเท็จจริง เหตุผลและตัวบทกฎหมายแตกต่างกันตามที่วินิจฉัยมาแล้ว ซึ่งหากตีความรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๕ ตามความเห็นของผู้วินิจฉัย กระบวนการทางรัฐสภา ก็สามารถดำเนินไปได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ของพรรคฝ่ายค้าน ที่อ้างว่าสามารถกระทำได้โดยชอบธรรม ทั้งนี้ก็โดยยึดหลักที่ว่า ระบอบประชาธิปไตยจะต้องเป็นไปตามความต้องการของเสียงส่วนใหญ่เท่านั้น อาจมีผู้โต้แย้งว่ารัฐบาลที่ไม่มีฝ่ายค้าน ไม่เป็นประชาธิปไตยที่แท้จริงนั้น เห็นว่า หากรูปการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นจริงคนไทยทั้งประเทศที่มีใจเป็นธรรมก็คงคิดได้เองว่า เกิดจากการกระทำของพรรคการเมืองหรือคนไทยทั้งประเทศต้องการเช่นนั้น ดังนั้น การที่ผู้ร้องเรียนกล่าวหาว่าคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นผู้ให้ความเห็นรัฐบาลในการกำหนดวันเลือกตั้งครั้งนี้สั้นเกินไปทำให้พรรคฝ่ายค้านเสียเปรียบพรรครัฐบาล จึงไม่เป็นธรรม เมื่อพิจารณาบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๖ และข้อเท็จจริงตามคำชี้แจงของคณะกรรมการการเลือกตั้งประกอบกับเหตุผลอันเป็นที่ทราบกันทั่วไปแล้ว เชื่อว่ารัฐบาลเป็นผู้พิจารณา กำหนดวันเลือกตั้งเอง คณะกรรมการการเลือกตั้งเพียงแต่แจ้งให้รัฐบาลทราบว่าพร้อมที่จะจัดการเลือกตั้งได้เมื่อใดเท่านั้น มิได้มีส่วนร่วมหรือให้คำแนะนำในการกำหนดวันเลือกตั้งแต่อย่างใดจึงไม่อาจกล่าวหาว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๖ และมาตรา ๑๔๕

ปัญหาตามคำร้องข้อ ๒ การจัดหาเลือกตั้งหน้าหน้าเข้าคูหาลงคะแนนและหันหลังให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งและประชาชนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งกับบุคคลภายนอกที่มาสังเกตการณ์การเลือกตั้งหน้าหน่วยเลือกตั้ง เป็นการละเมิดหลักการเรื่องการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ซึ่งจะต้องดำเนินการโดยใช้วิธีการออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๔ วรรคสาม เห็นว่าบทบัญญัติดังกล่าวเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องไปลงคะแนนเลือกตั้งโดยตรงด้วยตนเอง ไม่อาจมอบอำนาจให้ผู้ใดกระทำแทนได้ และการลงคะแนนนั้นจะต้องเป็นความลับที่ผู้อื่นไม่อาจทราบได้ว่าผู้เลือกตั้งลงคะแนนให้ผู้สมัครคนใด เกี่ยวกับปัญหาข้อนี้คณะกรรมการการเลือกตั้ง

มีพยานหลักฐานว่า ในการจัดการเลือกตั้งโดยกระทรวงมหาดไทยเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๘ และได้ยกเลิกไปเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๒ ผู้เลือกตั้งก็หันหน้าเข้าฝาผนังและหันหลังให้กรรมการการเลือกตั้งประจำหน่วยเลือกตั้ง เช่นเดียวกับการเลือกตั้งในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๘ และจากการศึกษาดูงานการเลือกตั้งในต่างประเทศ พบว่า ประเทศออสเตรเลีย ฮองกง ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส ลาว เอลซาวาดอร์ และสหรัฐอเมริกาบางรัฐได้จัดรูปแบบคูหาเลือกตั้งแบบหันหน้าเข้ากำแพงเช่นเดียวกับที่คณะกรรมการการเลือกตั้งนำมาใช้ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๘ เนื่องจาก เห็นว่าการจัดคูหาลงคะแนนรูปแบบใหม่นี้จะช่วยอำนวยความสะดวกให้ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งได้มีโอกาสเห็นภาพถ่ายและหมายเลขของผู้สมัครที่ตนจะลงคะแนนได้ หากจำไม่ได้เมื่อเข้าไปในคูหาเลือกตั้งแล้ว เพราะผู้สมัครอาจมีจำนวนมากเช่นการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา จึงเป็นประโยชน์แก่คนส่วนมากในชนบทหรือคนชรา นอกจากนั้นยังเป็นการป้องกันมิให้ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งใช้โทรศัพท์มือถือถ่ายภาพบัตรเลือกตั้งนำไปแสดงเพื่อขอรับเงินจากหัวคะแนน และป้องกันมิให้มีการนำบัตรเลือกตั้งออกไปเพื่อลงคะแนนให้ผู้อื่น เนื่องจากขณะลงคะแนนผู้เลือกตั้งหันหลังให้เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยทำให้เจ้าหน้าที่สามารถเห็นพฤติกรรมของผู้ลงคะแนนได้ตลอดเวลา คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๗๕/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๘ เห็นชอบให้ดำเนินการจัดแผนผังที่เลือกตั้งโดยให้ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งหันหน้าไปทางผนังกันที่เลือกตั้งจากเดิมที่เคยหันหลังให้และปิดประกาศรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งรวมทั้งภาพถ่ายไว้ทางด้านหน้าของผู้ลงคะแนน และได้นำแผนผังที่เลือกตั้งดังกล่าวมาใช้ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ จำนวนทั้งสิ้น ๓,๔๕๕ แห่ง ในจำนวนหน่วยเลือกตั้งทั้งหมด ๓๕,๕๗๐ แห่ง ก็ไม่ปรากฏว่ามีบุคคลใดได้แย้ง ฟ้องร้องหรือมีการวิพากษ์วิจารณ์จากสื่อมวลชนรวมทั้งพรรคการเมืองว่าการจัดคูหาเลือกตั้งในลักษณะเช่นนี้ เป็นการจัดการเลือกตั้งที่ไม่เป็นความลับหรือไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้นำรูปแบบการจัดคูหาเลือกตั้งดังกล่าวมาใช้ในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๘ เพราะเชื่อว่าเป็นรูปแบบที่ได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายแล้วไม่ว่าบุคคลทั่วไปหรือพรรคการเมือง ดังนั้นการที่ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๘ ซึ่งมีหน่วยเลือกตั้งทั้งหมด ๘๖,๕๐๑ หน่วย มีผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งประมาณยี่สิบเก้าล้านคน แต่พบว่ามีผู้สามารถมองเห็นการลงคะแนนได้เพียง ๓ รายเท่านั้น โดยการใช้กล้องถ่ายภาพหรือกล้องถ่ายวิดีโอที่ซูมภาพจากระยะไกลเข้ามาได้ มิใช่เกิดจากการมองเห็นด้วยตาตามปกติธรรมดาของคนทั่วไป ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการใช้สิทธิในทางไม่สุจริตละเมิดสิทธิของผู้อื่น โดยจงใจกระทำให้การลงคะแนนซึ่งเป็นความลับตามรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๐๔ วรรคสาม ถูกนำมาเปิดเผยต่อบุคคลภายนอกเพียง ๓ ราย โดยมีได้เกิดจากการกระทำหรือความประมาทเลินเล่อของคณะกรรมการการเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยเลือกตั้ง แต่เกิดจากการจงใจละเมิดสิทธิของบุคคลโดยใช้อุปกรณ์ที่ทันสมัยในการเปิดเผยความลับของผู้อื่น เมื่อปรากฏว่าการจัดคูหาเลือกตั้งแบบหันหน้าเข้าหาฝาผนังมิได้ทำให้ผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่เชื่อว่าการลงคะแนนเลือกตั้งของตนไม่เป็นความลับ และมีได้ทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือพรรคการเมืองใดได้เปรียบเสียเปรียบกันในการลงคะแนนเลือกตั้ง หรือมีการทุจริตในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๕ จึงต้องถือว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งได้จัดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้งที่เป็นความลับตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๔ วรรคสาม รวมทั้งได้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคหนึ่ง แล้ว ไม่มีเหตุผลอันใดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ทุกเขตหรือบางเขตตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ (๔) ให้อำนาจไว้ ข้อกล่าวหาเกี่ยวกับการจัดคูหาเลือกตั้งจึงไม่มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

ปัญหาตามคำร้องข้อ ๓ พรรคการเมืองขนาดใหญ่ที่ส่งผู้สมัครในทุกเขตทั่วประเทศว่าจ้างให้ผู้สมัครจากพรรคการเมืองขนาดเล็กหลายพรรคส่งผู้สมัครเข้าแข่งขันในการเลือกตั้งตามที่พรรคการเมืองขนาดใหญ่กำหนด เป็นการละเมิดหลักการพรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกเข้าเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งได้เพียงคนเดียวในเขตเลือกตั้งเดิม ในข้อนี้ได้รับความจากคำชี้แจงของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่า ขณะนี้ยังอยู่ในระหว่างดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงว่าใครเป็นผู้กระทำผิดบ้าง มิได้เพิกเฉยต่อการร้องเรียน บางรายได้ดำเนินคดีไปแล้ว จึงยังรับฟังไม่ได้ว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ดำเนินการลงโทษพรรคการเมืองที่ฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ตามที่ผู้ร้องเรียนกล่าวหา

ปัญหาตามคำร้องข้อ ๔ คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีมติ สั่งการ ออกประกาศ และออกคำสั่งในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกตั้ง การสืบสวนสอบสวน เพื่อวินิจฉัยปัญหาโต้แย้งเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ตลอดจนการพิจารณาประกาศและรับรองผลการเลือกตั้งไปโดยไม่มีการประชุมปรึกษาหารือ หรือมิได้มีการปรึกษาหารือกันโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งครบถ้วนตามจำนวนที่มีอยู่ และการพิจารณาประกาศรับรองผลการเลือกตั้งมิได้ดำเนินการโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งทั้งหมดโดยมติเอกฉันท์ ตามหลักเกณฑ์ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐ ประกอบกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ (๖) และขัดแย้งกับการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๖ เห็นว่า ในข้อนี้คณะกรรมการการเลือกตั้งชี้แจงว่าได้ใช้หนังสือแจ้งเวียน

ขอมติคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อออกประกาศผลการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเพิ่มเติม ๑๓๓ เขตเลือกตั้งนั้น เป็นกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้เคยปรึกษาหารือกันไว้แล้วว่าหากเขตเลือกตั้งใดที่ผู้สมัครไม่มีเรื่องร้องเรียนว่ามีการกระทำผิดก่อนวันเลือกตั้งจนถึงวันเลือกตั้ง และยังไม่ปรากฏหลักฐานว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นมีได้เป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ก็ให้รวบรวมเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาประกาศรับรองผลการเลือกตั้งได้ ซึ่งในการประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาประกาศรับรองผลการเลือกตั้งกรณีตามที่เคยหารือไว้ แต่ขณะนั้นกรรมการการเลือกตั้งบางคนได้ติดภารกิจสำคัญ จึงทำให้การประชุมของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ต้องมีกรรมการการเลือกตั้งมาประชุมไม่น้อยกว่าสี่ในห้าของจำนวนกรรมการการเลือกตั้งทั้งหมดที่มีอยู่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘ เมื่อไม่สามารถดำเนินการได้ในขณะนั้นคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงใช้วิธีเวียนขอมติ โดยมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดทำหนังสือแจ้งเวียนขอมติในเรื่องดังกล่าว โดยจัดส่งหนังสือทางโทรสารให้แก่กรรมการการเลือกตั้งคนนั้น รวมทั้งโทรศัพท์ขอทราบผลการพิจารณาความเห็นดังกล่าว ซึ่งหากกรรมการการเลือกตั้งมีมติเห็นชอบด้วยโดยเสียงข้างมากหรือมีมติด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์แล้วแต่กรณี สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ก็จะจัดทำเป็นมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งในเรื่องดังกล่าวเพื่อแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปปฏิบัติ ปรากฏหลักฐานตามรายงานการประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้งครั้งที่ ๔๓/๒๕๕๕ (เวียน) เมื่อวันที่จันทร์ที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๕ ณ ห้องประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้ง และในการประชุมของคณะกรรมการการเลือกตั้งก็มิได้มีกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับการประชุมใดกำหนดว่าในการประชุมจะต้องกระทำโดยการเข้าร่วมประชุม ณ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเท่านั้นการประชุมทางโทรศัพท์หรือวีดีโอคอนเฟอร์เรนซ์ก็สามารถทำได้ภายใต้เทคโนโลยีปัจจุบัน ดังที่เห็นได้จากการประชุมคณะรัฐมนตรีบางครั้ง ดังนั้น การแจ้งเวียนมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงไม่เป็นการขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ (๗) เห็นว่า ตามคำชี้แจงของคณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าวขอมติได้ว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งมิได้ปฏิบัติหน้าที่โดยฝ่าฝืนกฎหมาย กลั่นแกล้งหรือก่อให้เกิดความเสียหายไม่เป็นธรรมแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมืองใด เป็นการบริหารจัดการภายในองค์กรเพื่อให้งานในหน้าที่ดำเนินไปได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ มิได้ทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบหรือเอื้อประโยชน์แก่ฝ่ายใดเหตุผลตามคำชี้แจงของคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงมีน้ำหนักกลางข้อกล่าวหาของผู้ร้องเรียนได้

ทำให้รับฟังได้ว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
คณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๐ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๕ (๖) โดยชอบแล้ว

อาศัยเหตุผลดังที่กล่าวมา จึงวินิจฉัยว่า การดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เกี่ยวกับการ
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ตั้งแต่วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๕ ตามข้อกล่าวหา
ทั้ง ๔ ข้อ มิได้มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ